

SOCIALE WIJKTEAMS: LESSEN

Sociale wijkteams zijn populair. Veel gemeenten zetten hun kaarten op sociale (wijk)teams als cruciale schakel bij de transformatie in het sociale domein. Zij kunnen daarbij gebruik maken van de eerste ervaringen van steden als Zaansstad, Leeuwarden en Enschede. Op basis van recent onderzoek van o.a. de Universiteit Twente zijn de volgende lessen te trekken:

SOCIALE WIJKTEAMS ZIJN ER IN ALLE SOORTEN EN MATEN.

Hét wijkteam bestaat niet. Wijkteams werken voor verschillende doelgroepen en met verschillende taakgebieden. Gemeenten hanteren heel verschillende modellen van wijkteams. Sommige teams komen daadwerkelijk 'achter de voordeur', terwijl andere teams zich beperken tot activiteiten voor de wijk als geheel. De samenstelling en werkwijze verschilt per gemeente en soms zelfs per wijk. Soms vervangen de wijkteams de oude hulpverlening, soms vormen de sociale wijkteams een 'extra schakel', dicht bij de bewoners, naast de bestaande hulpverlening.

WERK EN INKOMEN STAAT (NOG) NIET OP DE AGENDA.

Vooralsnog concentreren de sociale wijkteams zich op vraagstukken die te maken hebben met zorg en welzijn. Het onderwerp werk en inkomen behoort meestal niet tot het takenpakket van de sociale wijkteams. Dit betekent niet dat de financiële situatie van bewoners geen onderwerp van gesprek kan zijn. Het thema schuldhulpverlening komt wel aan de orde.

AANBELLEN OF AFWACHTEN?

Het is nog zoeken naar een goede balans tussen proactief en reactief opereren. Sommige wijkteams gaan huis aan huis op bezoek om sociale problemen 'achter de voordeur' actief op te sporen. Deze werkwijze vergt een forse tijdsinvestering. Andere sociale wijkteams opereren meer reactief en komen langs naar aanleiding van een hulpvraag of een melding.

'VOOR DE BEWONER' OF 'VOOR DE WIJK'?

Sociale wijkteams zijn er om bewoners te ondersteunen en de wijk als geheel te versterken. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Aandacht voor het individu gaat regelmatig ten koste van aandacht voor de gemeenschap. Sommige sociale wijkteams zijn veel tijd kwijt aan individuele ondersteuning van mensen met zware en complexe problemen. Hierdoor zijn zij minder zichtbaar en aanspreekbaar in de wijk.

OUDE ROUTINES ZIJN NOG STERK.

De transformatie gaat niet vanzelf. Sociale wijkteams vormen een onderdeel van de kanteling naar een meer zelfredzame maatschappij. In 'de participatiesamenleving' wordt eerst gekeken naar de eigen kracht van burgers. Tot dusver komt het betrekken en versterken van de wijk en het mobiliseren van informele netwerken nog maar mondjesmaat van de grond. Leden van sociale wijkteams hebben geen ervaring met deze nieuwe aanpak en ervaren een grote tijdsdruk. Ze blijven 'zorgen voor', terwijl de inzet was om te bewegen naar

'zorgen dat'. Een daadwerkelijke kanteling vergt andere werkwijzen en extra energie van alle betrokkenen.

NIEUWE PRAKTIJK VRAAGT TIJD EN RUIMTE

De functies, taken, samenstelling en werkwijzen van wijkteams zijn nog nergens volledig uitgekristalliseerd. Dit valt niet te kopiëren of voor te schrijven maar moet in de praktijk worden ontwikkeld. Hoe behoudt het team bijvoorbeeld expertise als het werk meer generalistisch wordt? En is een wijkteam nog wel welkom aan de keukentafel als ze ook sancties oplegt aan mensen die zich niet aan afspraken houden? Het is noodzakelijk dat de teams genoeg ruimte en tijd krijgen om dit soort vragen op te lossen.

Bronnen

Deze bevindingen zijn mede gebaseerd op het onderzoek 'De vormgeving van sociale (wijk)teams' van Platform31, BMC Advies en Universiteit Twente, 2014

Interview Lenie Scholten, wethouder Zorg en WJJeindhoven

